

Laupäev

NÄDALA KUJU – Eva Adamson

Maleva põhikooli otsus minna juba järgmisest õppeaastast kõigis klassides üle eestikeelsele õppele, kuigi seadus nõuab seda esialgu vaid esimeses ja neljandas klassis, jõudis laiemal avalikkuse ette küll sel nädalal, ent direktor Eva Adamsoni eestvedamisel on selleks sammuks kogu

koolipere valmistunud juba ammu. Eestikeelsele õppele ülemineku keerukas protsessis on määrav roll koolijuhtidel. Kui osa loodab, et ehk saab veel ajapikendust, ega tõtta seetõttu vajalikke ettevalmistavaid samme tegema, siis teised saavad aru, et kui sihikindlalt selle eesmärgi

nimel ei tegutse, siis jääbki kõik vanaviisi. Ning võib lõputult rääkida sellest, et pole õpetajaid, õppematerjale ja mida kõike veel. Direktori töö ongi need leida, aga mitte abstraktselt rääkides riigi.

Eva Adamson ütles Põhjarannikule selge põhimõtte, mida tasub arvesta-

da kõigil koolijuhtidel: põhikooli ülesanne on valmistada õpilased ette selleks, et nad saaksid järgmises astmes – olgu siis gümnaasiumis või kutsehariduskeskuses – hakkama eesti keeles õppimisega ja oleksid tulevikus tänu sellele konkurentsivõimelisemad.

Teadlased tahavad ujuvsaartega Aidu karjääri elu tagasi tuua

■ Sel suvel ehitavad Tartu ülikooli teadlased endise Aidu karjääri veega täitunud sopikestele paar-kümmend sobivate taimedega ujuvsaart, mis aastatega laienevad ja toovad sinna ka veelinnud.

KÜLLI KRIIS

kylli@pohjarannik.ee

Kolmapäeval käisid Eesti keskkonnauuringute keskuse Virumaa osakonna inimesed juba teist korda Aidu karjääri veest proove võtmas. Esimesed veeproovid võeti veebruaris, järgmised võetakse augustis ja novembris.

Koos Tartu ülikooli teadlastega välja valitud kuuest kohast võetud veeproovides analüüsitakse lisaks tavanäitajatele ka raskmetallide sisaldust. "Aidu karjääris on varasemate uuringutega avastatud kõrge niklisaldus, mis ületab pinnaveele teatud norme. Põlevkivikarjääridest väljuvate veele on omane ka kõrge sulfaatide sisaldus," rääkis osakonna juhataja Allar Aron.

Vee kvaliteedinäitajaid on oluline teada muu hulgas sellepärast, et neile aladele tahavad teadlased rajada taimestikuga ujuvsaared.

Taimed parandavad vee kvaliteeti

Esimesed ujuvsaared ehitati Eestis 2021. aastal Rakvere Soolikaojale kõrge toitainesisaldusega vett puhastama.

Aidus tahetakse nendega uut elustikku luua ja vee kva-

AIN KULL

Eesmärk on uurida, millised taimeliigid ujuvsaartel kasvama lähevad, kui hästi nad kasvavad ja laienevad, millised liigid lisanduvad ning kui palju tuleb linde.

liteeti parandada, ütles Tartu ülikooli loodusgeograafia professor Ain Kull. Praegu on seal ainult aheraine, sekka lubjakivi- ja aherainetükikesi, kust leostub vihmaveega igasugust kraami.

Kogu veega täitunud alakatma ei hakata, eesmärk on uurida, millised taimeliigid ujuvsaartel kasvama lähevad, kui hästi nad kasvavad ja laienevad, millised liigid lisanduvad ning kui palju tuleb linde.

Veeproovid annavad teadmise, mis kaevanduse jäätmetest vette leostub, mida oleks

vaja sealt vähemaks saada. Sellest oleneb ka taimede valik.

"Kui vesi on väga aluseline, siis klassikalised sooliigid seal ei kasva. Kui aga on väga happeline, siis jälle oleks kasulik panna just sooliike. Klassikalised sootaimed, mis hakkavad õõtsikut moodustama, on tarnad, pilliroog, hundinui, penikeel, ka vesiroos," selgitas Ain Kull.

Niklisaldus tema sõnul taimevalikut otseselt ei mõjuta, küll aga võiks taimestumine vee kvaliteeti muuta nii, et niklit ja teisi kahjulikke raskmetalle sinna enam nii palju ei leostu.

Katsetatakse erinevate taimedega

Ain Kull tõi karjääride eripärana välja veekogude üsna järsud nõlvad, mistõttu looduslik taimestik sinna eriti tulla ei taha. Seega tuleb ujuvsaared rajada nii, et need mõne aasta- või kümneteks ujuma jääksid.

"Kasutame võimalikult palju looduslikke materjale, eeskätt pilliroomatte, aga pikalt püsivuse nimel tuleb ujukite- na kasutada kanalistsioonitruudest raamistikku. Loodame, et need ujukid aitavad pikka aega püsida pinnal neil taimedel, mis samal ajal lagundavad pilliroomatti ja kui nad on piisavalt suured, matavad ka torud enda alla."

Saarekesi ehitatakse paarikümne ringis ning neil pan-

Keskkonnauuringute keskuse inimesed käisid kolmapäeval jälle Aidus veeproove võtmas.

ALLAR ARON

nakse kasvama erinevad liigid, et näha, millised taimed kõige paremini kasvavad ja laienevad ning millised meelitavad rohkem veelinde, kes omakorda toovad uusi seemneid ja ka väetavad saari.

Esimesed saared pannakse karjääri ujuma juba mai lõpus või juuni alguses, järgmised suve teises pooles.

Ida-Virumaal uuritakse joogi- ja heitvett

Aidu ujuvsaared on vaid üks osa kliimaministeeriumi suurest kliimamuutustega koostööprojekti LIFE-SIP AdaptEST ning keskkonnauu-

ringute keskus ja Tartu ülikool vaid kaks selle arvukatest partneritest.

Ida-Virumaaga seovad projekti muudki teemad. Uuritakse joogivee varustuskindluse nõrkusi ja survet keskkonnale ning endisele Sirgala-Viivikonna kaevandusalale rajatud märgala mõju joogivee kvaliteedile, samuti otsitakse võimalusi heitvett siinses põllumajanduses ja tööstuses taaskasutada. Muu hulgas selgitatakse välja, kas Sirgala-Viivikonna alale tekiva tehisjärve vett saab otseselt või kaudselt (Vasaveere põhjaveevarusid toites) ka-

sutada täiendava joogiveeallikana.

"Kui Sirgala läänepoolses osas kaevandamine ja vee pumpamine lõpetatakse, võib see Kurtna järvedele positiivselt mõjuda," arvas keskkonnauuringute keskuse Virumaa osakonna juhataja Allar Aron.

Heitvee taaskasutamist kaevandades on olulised just need Aidu karjääri vee analüüsid, mida teeb Virumaa osakond. Sirgala karjääri vett analüüsid nad juba eelmisel aastal.

18,8 miljoni eurose eelarvega projekt kestab 2032. aastani.

ENATOR

GARAAŽIUKSED
MÜÜK, PAIGALDUS, HOOLDUS, REMONT

☎ 5847 6544
✉ info.enatordoors@gmail.com

KÜTTEPUUD
Autole laotud ilma prahita
Hall lepp
Must lepp
Kask

Tarne Ida-Virumaa piires
Tasuta tarne
Kohtla-Järve,
Ahtme, Jõhvi

☎ +372 5332 2774
Kogus 5m³-15m³

OPTIUM GRUPP
Optika

JÕHVI SALONG
Keskväljak 4, Jõhvi, Tsentraali 1. korrus.

PRILLIKLAASID KUNI **50%**

Uus kollektsioon päikeseprille

Prillitellijatele PÄIKESEPRILLID **-30%**

Pakkumine kehtib raamide ja klaaside koostu korral kuni 30.06.2024

Optometri sti vastuvõtt. Eelnev registreerimine dr M. Tenusari vastuvõtule tel 332 7575.

☎ +372 332 7575 ✉ johvi@optiumgrupp.ee

MKJ BALTIC
WOODEN CITY

mkj.ee ☎ 33 25 000
info@mkj.ee ☎ 56 52 304

📍 Jordi tee 7, Kotinuka
Jõhvi vald